

for a living planet

WWF
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh: (09) 7740 100
Faksi: (09) 7740 2139
www.wwf.fi, www.panda.org

MMM

Luonnonvaraosasto

Osastopäällikkö Tuula Packalen (tuula.packalen@mmm.fi)

Erytysasiantuntija Jussi Laanikari (jussi.laanikari@mmm.fi)

kirjaamo@mmm.fi

9.7.2020

WWF:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA MMM:N ASETUKSEKSI KOSKIEN ITÄMERENNORPAN METSÄSTYSTÄ METSÄSTYSVUONNA 2020–2021 (MMM LAUSUNTOPYYNTÖ 18.6.2020, VN/15192/2020)

WWF kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

WWF:n esitykset tiivistettynä

- WWF:n mielestä esitetyn suuruinen metsästyskiintiö (Suomen esitys 375 + Ruotsin kiintiö 400, yhteensä 775 yksilöä) on aivan liian suuri Perämeren norppakannan kokoon ja ilmastonmuutoksen norpalle tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden.
- Itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä tulee asettaa Perämeren-Merenkurkun norppakannan kasvun ja levittäytymisen turvaamiseksi korkeintaan 150 norppaan, ja se tulee asettaa kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään muu ihmisen aiheuttama kuolleisuus (mahdolliset vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat).
- WWF esittää, että itämerennorpan pyyntiä suunniteltaessa arvioidaan vastaisuudessa aina myös todennäköinen norppien sivusaaliskuolleisuus kalanpyydyksiin.
- Itämerennorppakannan kokoon liittyvän epävarmuuden takia Suomen tulee yhteistyössä Ruotsin kanssa tehostaa Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri osa jääpinta-alasta. Esityksen taustaineistosta käy ilmi, että WWF:n jo viisi vuotta esittämä arvelu mahdollisuudesta, että menetelmä voi tuottaa heikkoina jäätalvina yliarvioita, on ollut aiheellinen. Lisäksi WWF ehdottaa, että laskennoissa havaituksi tulevien norppien määrää selvitetään merkitsemällä norppia.
- Itämerennorpalle on kiireistä laatia oma suojeleohjelma, ja edelleen kesken olevassa Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojeletoimenpiteitä eteläisille itämerennorppakannoillemme.
- Lisäksi WWF esittää, että metsästäjälle maksettavasta, saaliiksi saadusta hylkeestä otetuista tutkimusnäytteistä maksettavasta palkkiosta luovutaan, ja säädetään näytteenottovelvollisuus osaksi itämerennorpan pyyntilupaa.

Yleistä

WWF on pettynyt, että MMM on palannut vanhaan käytäntöön lähettää itämerennorpan metsästystä koskeva asetusluonnos lausunnon kolmen viikon lausuntoajalla keskellä hiljaisinta kesälomakautta. WWF pitää tällaista menettelyä hyvän hallintotavan vastaisena, ja on muistuttanut asiasta lukuisia kertoja. Asetuksen taustamuistiossa ei viitata sellaisiin asian kannalta keskeisiin uusiin tietoihin, joiden odottaminen olisi syy tällaiselle aikataululle.

Norppa Itämerellä

Saimaannorpan tapaan meillä jääkauden jälkeisenä arktisena reliktinä elävä itämerennorppa on aikanaan ollut Itämeren runsain hylje. Reilut sata vuotta sitten itämerennorppia oli metsästystilastoista arvioituna noin 200 000 yksilöä. Pitkään kestänyt liiallinen pyynti ja ympäristömyrkyjen aiheuttama lisääntymiskyvyttömyys romahduttivat kannan 1900-luvun loppuun mennessä muutamaan prosenttiin alkuperäisestä.

Nyt itämerennorpan kokonaiskanta on vain kymmenisen prosenttia entisestä ja se on pirstoutunut erillisiksi osakannoiksi, joista vain Perämeren kanta on ollut hitaasti kasvava¹. Itämeren suojelukomissio (HELCOM) on luokitellut itämerennorpan uhanalaiseksi² (vaarantunut, VU). Syynä tähän on kannan pieni koko, heikko kasvunopeus ja ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka.

Näistä ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka on nopeasti kasvava, ja se tulee ottaa huomioon itämerennorpan kannanhoidossa ennakoivasti. Itämerennorppa pesii tyypillisesti yhteen jäätyneessä ajojäässä, joka on ollut Perämeren normaalitalvina hyvinkin stabiili pesimäympäristö norpalle. Jäätalvi 2019–2020 oli Itämeren mittaushistorian heikoin. Jäätä kehittyi enimmillään vain 37 000 neliökilometriä, kun edellinen vähyyssennätys (2007–2008) oli 49 000 neliökilometriä. Perämeri oli talvella 2019–2020 norpan lisääntymisaikaan osan ajasta jäätön, ja jäiden liikkeen takia norpan poikiminen ei todennäköisesti onnistunut normaalisti. Ilmastonmuutoksen heikentävä vaikutus norppakantaan näkyy viiveellä, sillä norppa on pitkäikäinen laji³.

Saaristomerennorppakanta tiedetään vain noin 200–300 yksilön kokoiseksi⁴ ja itäisen Suomenlahden (Venäjän ja Suomen yhteinen) kanta on tätäkin pienempi. Suomen eteläisten merialueiden norppakantaa on järjestelmällisesti inventoitu 2000-luvulla LUKEn, Metsähallituksen ja WWF:n yhteistyönä. WWF julkaisi vuonna 2017 yhteenvetoraportin [The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters](#) eteläisten itämerennorppakantojen tilanteesta ja uhista.

¹ The Baltic Ringed Seal – An Arctic Seal in European Waters – WWF Finland report 36. <https://wwf.fi/mediabank/9825.pdf>

² HELCOM Red List of Baltic Sea species in danger of becoming extinct. Baltic Sea Environment Proceedings No. 140 <http://helcom.fi/Lists/Publications/BSEP140.pdf>

³ <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/313939>

⁴ <https://www.luke.fi/uutiset/etelassa-norppalaskennat-onnistuivat-hyvan-jaatalven-ansiosta-peramerella-tuloksissa-vaihtelua-viime-vuosina/>

Itämerennorpalle on kiireistä laatia oma suojeleohjelma, ja edelleen kesken olevassa Itämeren hyljekantojen hoitosuunnitelman päivityksessä tulee osoittaa konkreettisia tutkimus- ja suojeletoimenpiteitä eteläisille norppakannoillemme (Saaristomeri – itäinen Suomenlahti).

Perämeren-Merenkurkun norppakannan koko

Kuten asetuksen taustamuistiossa kerrotaan, Perämeren norppakannan koko on edelleen epäselvä. Muistiossa todetaan edellisvuotiseen tapaan, että ”kannan ylärajaa” ei pystytä varmuudella arvioimaan, mutta tämä on vain puolitotuus – epävarmuus koskee kannan koon arviota ylipäänsä.

Itämerennorpan laskentakanta perustuu otantaan, jossa lentokoneesta laskettavien tutkimuslinjojen varsin pienestä jääalan osuudesta arvioidaan laskennallisesti koko norpalle sopivalla jääpinnalla olevien norppien määrä. Koko Perämeren-Merenkurkun jääkentän kattavassa lentolaskennassa on enimmillään nähty noin 3000–4000 norppaa, ja tästä luvusta on ekstrapoloitu laskentakannan arvio.

Muistiossa MMM toistaa väitteen, että laskentatiedot osoittaisivat itämerennorppia olevan Perämerellä yli 20 000 yksilöä. Tämä väite perustuu vain yhden, jääoloiltaan hyvin poikkeuksellisen vuoden laskentatulosten tulkintaan. Määrä ei siten ole tieteellisesti varma, vaan voi osoittautua myös yliarvioiksi. Kyseisenä vuonna (2015) saatiin hyvin poikkeuksellisissa jääoloissa laskentakannaksi edeltävistä ja myöhemmistä vuosista räikeästi poikkeavasti jopa noin 17 000 norppaa, minkä perusteella kannan arvioitiin olevan yli 20 000 yksilöä. Vuoden 2015 jälkeen lentolaskennassa on saatu tulokseksi korkeimmillaan 13 700 yksilöä (vuonna 2017) ja alimmillaan 7400 yksilöä (vuonna 2016). Kevään 2020 laskentatulokset ei ole vielä käytettävissä.

WWF esitti jo vuonna 2015 lausunnossaan pitävänsä mahdollisena, että kyseisen vuoden laskentoja leimannut norppien ryhmäytyminen poikkeuksellisen heikoissa jääoloissa on voinut johtaa yliarvioon: jos laskentalinjoille osui suurempia ryhmiä kuin niiden ulkopuolelle, menetelmä voi antaa yliarvion. Suurin laskentalinjalla havaittu norpparyhmä oli tuona vuonna sadan yksilön luokkaa.

Nyt LUKE toteaaakin taustamuistiossa viitatussa lausunnossaan⁵, että ”*Norppien laskentatulokset on vaihdellut vuosina 2013–2019 melko voimakkaasti. Vaihtelun taustalla ovat huhtikuun jääolosuhteet. Mikäli jäiden rikkoutuminen on alkanut jo ennen laskenta-ajankohtaa, laskennoissa nähdään suuria norpparyhmiä, jotka nostavat laskentatuloksen poikkeuksellisen korkealle.*” WWF:n jo viisi vuotta esittämä arvelu mahdollisuudesta, että menetelmä voi tuottaa heikkoina jäätalvina yliarvioita, on siis ollut aiheellinen.

Laskentatulosten tulkinta vaikuttaa myös kannan kasvuprosentin laskentaan. Muistiossa esitetään kannan keskimääräiseksi vuosittaiseksi kasvuksi 5 %, mutta viime vuosien laskentatuloksista ei löydy tukea näin voimakkaalle kasvulle. Koska kannan todellinen koko ja kasvunopeus on epäselvä, on sovellettava varovaisuusperiaatetta eikä korkeinta, poikkeuksellisen vuoden tulosta.

WWF esittääkin toistamiseen, että Suomi pyrkii yhteistyössä Ruotsin kanssa tehostamaan Perämeren norppalaskentoja siten, että mahdollisimman pian järjestetään tehostettu laskenta, jossa katetaan mahdollisimman suuri (huomattavasti normaalia laskentaa suurempi) osa jääpinta-alasta. Ehdotamme myös, että laskennoissa havaituksi tulevien norppien määrää selvitetään merkitsemällä norppia.

⁵ <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/hylkeet/> (siteerattu 6.7.2020)

Perämeren norppakantaan kohdistuva metsästysverotus

HELCOM suosittelee, että tiettyä vähimmäiskantaa (ns. Limit Reference Level) pienempiä hyljekantoja ei tule metsästä. Ruotsin ja Suomen yhteisen Perämeren-Merenkurkun norppakannan voidaan katsoa varmuudella olevan HELCOM:n suosituksen mukaisen 10 000 yksilön vähimmäiskannan tasolla. Näin ollen WWF hyväksyy nykyisellä kannan koolla hyvin perustellun ja varovaisuusperiaatetta noudattaen kantaan nähden vähäisen itämerennorpan pyynnin Perämeren kannassa.

Kiintiön asettamisen lähtökohtana on oltava elinvoimaisen kannan saavuttaminen kannanhoitoalueittain ja itämerennorpan levittäytyminen takaisin alueille, joilta se on ihmistoiminnan (liiallisen metsästyksen ja ympäristömyrkköjen) takia hävinnyt.

Maa- ja metsätalousministeriön esityksen mukaan itämerennorpan suurin sallittu saalismäärä asetettaisiin Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella 375 yksilöön, minkä lisäksi alueelle voitaisiin myöntää asetuksella rajoittamaton määrä vahinkoperusteisia pyyntilupia, joita ei vähennettäisi suurimmasta sallitusta saalismäärästä.

Esitys tarkoittaisi suurimman sallitun saalismäärän nostamista Suomessa edellisestä metsästysvuodesta jälleen 50 yksilöllä. Samalla Ruotsi on nopeassa tahdissa korottanut omaa, samaan Perämeren norppakantaan kohdistuvaa metsästyskiintiötään jo 400 yksilöön. Yhdessä Ruotsin kiintiön kanssa nyt esitetty kiintiö mahdollistaisi 775 norpan pyynnin.

Suomessa ja Ruotsissa metsästyskiintiöt on käytetty suunnilleen täysimääräisesti. Yksi syy tähän Suomessa on ollut norpan metsästyskauden pidentäminen, mutta osaltaan kiintiön täyttymiseen on mahdollisesti vaikuttanut myös saaliiksi saaduista norpista otetuista, LUKE:lle toimitetuista näytteistä maksettava 100 euron korvaus.

Kun Suomi siirtyi vuonna 2015 – kannan kasvettua yli HELCOM:n 10 000 yksilön Limit Reference Level -rajan – poikkeusluvista nykyisen tyyppisen itämerennorpan metsästyksen, metsästyskiintiöksi asetettiin 100 norppaa. MMM:n esityksen toteutuessa Perämeren norppakantaan kohdistuva Suomen ja Ruotsin yhteinen metsästyskiintiö kasvaisi siis viidessä vuodessa moninkertaiseksi. Samaan aikaan norppakanta on kasvanut korkeintaan viidellä prosentilla vuodessa. Vaikuttaakin siltä, että MMM pyrkii Suomessa silmälläpidettäväksi luokitellun itämerennorpan kannan kasvun pysäyttämiseen.

Jos Perämeren norppakanta arvioidaan 20 000 yksilön suuruiseksi ja kannan vuosikasvu viideksi prosentiksi – molemmat luvut voivat olla viimeisimpien vuosien laskentatulosten perusteella mahdollisesti yliarvioita – olisi kannan kasvu 1000 yksilöä vuodessa. Tästä Ruotsin kiintiö (400 yksilöä) ja Suomen nyt lausunnolla olevan ehdotuksen mukainen metsästyskiintiö (375 yksilöä) leikkaisivat yli kolme neljäsosaa, mitä ei voi pitää varoivaisena verotuksena. Lisäksi pidennetyn metsästyskauden myötä viimeisillä kevätyillä tapahtuva norppien metsästys kohdistuu myös synnyttäneisiin naaraisiin, jotka ovat kannassa erityisen arvokkaita. Tämä alleviivaa sitä, että kokonaisverotuksen ei tule olla liian suurta.

Esitetyn suuruinen metsästyskiintiö Suomessa ja Ruotsissa yhteensä (775 yksilöä) on WWF:n mielestä aivan liian suuri Perämeren kannan kokoon ja ilmastomuutoksen tuomaan nopeasti kasvavaan uhkaan nähden.

WWF esittää, että Suomen suurin sallittu saalismäärä asetetaan Perämeren norppakannan kasvun ja levittäytymisen turvaamiseksi korkeintaan 150 norppaan, ja että se asetetaan norpan kokonaisverotuksen kiintiöksi, josta vähennetään myönnettävät vahinkoperusteiset poikkeusluvut sekä tietoon tulleet kalanpyydyksiin tai salametsästyksessä kuolleet norpat, jotta kokonaisverotusta voidaan tehokkaasti seurata, ja jotta se ei ole kannan kokoon nähden liiallista.

Lisäksi WWF esittää, että **metsästäjälle maksettavasta, saaliiksi saadusta hylkeestä otetuista tutkimusnäytteistä maksettavasta palkkiosta** (vuonna 2020 korvaus on 100 €/hylje, max 10 hylkeen näytteet/metsästäjä) **luovutaan, ja säädetään näyteenottovelvollisuus (lähetykulut korvaten) osaksi itämerennorpan pyyntilupaa.**

Itämerennorppa ja kalastus

Maa- ja metsätalousministeriön mukaan pyyntiluvalla sallittavan itämerennorpan metsästyksen tarkoituksena on estää ja vähentää norppien kalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamia vahinkoja. Taustamuistiossa viitataan kuitenkin vain yleisesti hylkeiden ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle aiheuttamaan haittaan, yksilöimättä nimenomaan norpan osuutta näistä vahingoista.

Toisaalta muistiossa ei kuvata ja arvioida lainkaan kalanpyydysten norpille aiheuttamaa sivusaaliskuoilleisuutta, vaikka se olisi luonnollisesti otettava huomioon metsästysverotusta suunniteltaessa. Kannan ollessa nykyistä paljon pienempi sivusaaliskuoilleisuus arvioitiin 50 yksilöksi vuodessa. **WWF esittää, että pyyntiä suunniteltaessa arvioidaan vastaisuudessa aina myös todennäköinen sivusaaliskuoilleisuus,** joka nyt tulee mukaan vain kannan historiallisen yleisen kasvunopeuden kautta.

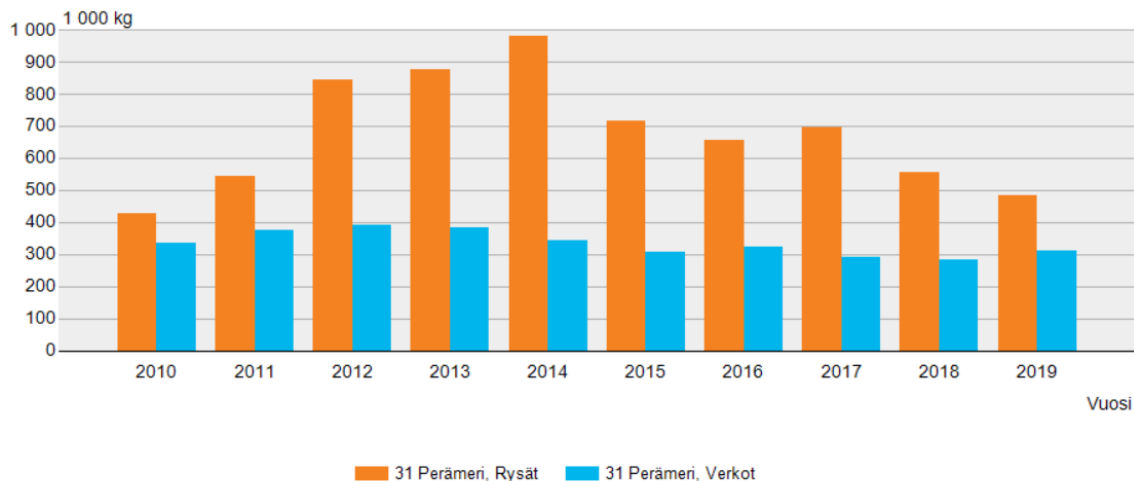
WWF on toistuvasti muistuttanut lausunnoissaan, että nimenomaan norpan aiheuttamien kalastusvahinkojen merkittävydestä ei ole saatu näyttöä, vaikka asiaa on tutkittu. Tutkimuksissa todetut hylkeiden haitalliset vaikutukset ammattikalastukselle ja kalankasvatukselle koskevat lähinnä hallia. Lähetinseurannassa olleet itämerennorpat eivät ole vierailleet toistuvasti kalanpyydyksillä, kuten etenkin joidenkin harmaahyljeurosten tiedetään tekevän.

Taustamuistio antaa näin ollen epäsuorasti harhaanjohtavan kuvan nimenomaan norpasta kalastusvahinkojen aiheuttajana. Muistiossa viitataan myös Itämeren hylje- ja merimetso -hankkeen yhteistyössä LUKE:n kanssa vuonna 2018 tekemään haastattelututkimukseen, jonka tavoitteena oli tarkastella mm. hylkeiden vaikutuksia Itämeren rannikon pienimuotoiselle kalastuselinkeinolle, mutta kuten muistiosta käy ilmi, tässä tutkimuksessa ei eroteltu tuleeko vahinko hallista vai norpasta.

Viimeisten kymmenen vuoden aikana, kun norppakanta on Perämerellä ollut loivassa kasvussa, on alueen myös ammattikalastuksen rysillä saatu saalis kasvanut hieman ja verkoilla saatu saalis pysynyt melko vakaana, vaikka rysäpyynnin määrä pyydyspäivinä on pysynyt suunnilleen samalla tasolla ja verkkopyynnin määrä on vähentynyt yli 30 % (Kuva 1, Kuva 2).

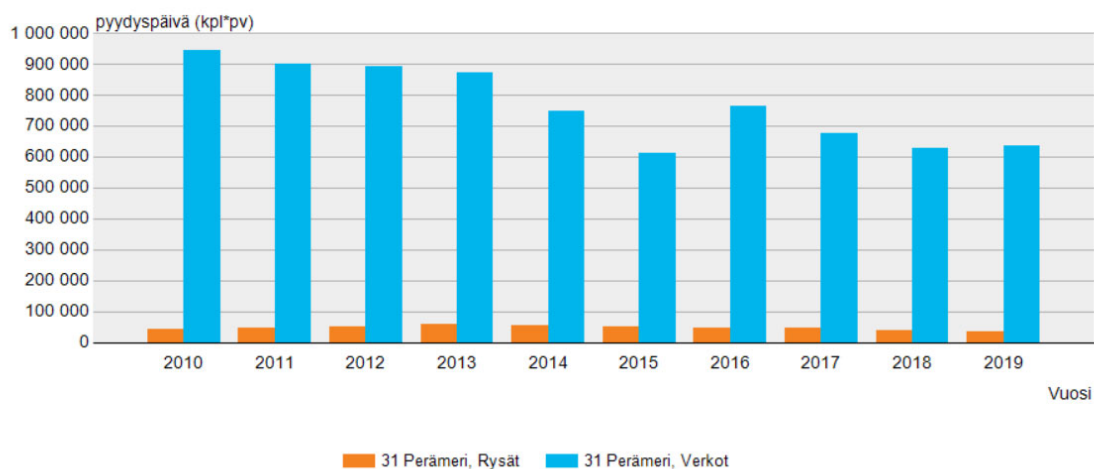

Saaliit merialueen kaupallisessa kalastuksessa (1 000 kg) muuttujina Kuukausi, ICES-alue, Pyydysryhmä, Laji ja Vuosi

Kuva 1. Ammattikalastuksen kokonaiscalansaalet rysillä ja verkoilla Perämerellä vuosina 2010–2019. Lähde: LUKE, ammattikalastus merellä - tilasto, LUKE tilastotietokanta.

Pyynnin määrä merialueen kaupallisessa kalastuksessa muuttujina ICES-alue, Pyydysryhmä ja Vuosi

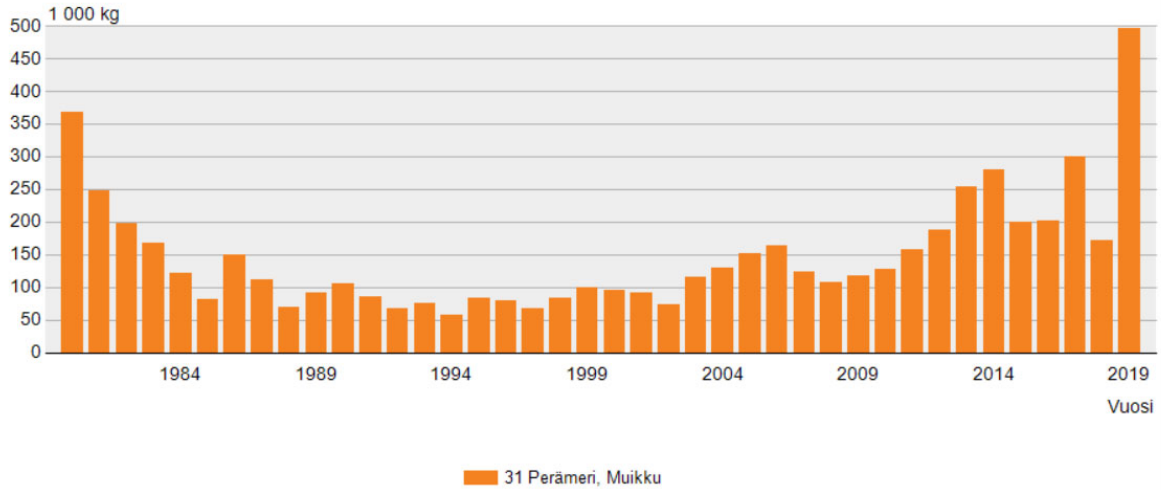

Kuva 2. Ammattikalastuksen pyynnin määrä rysillä ja verkoilla Perämerellä vuosina 2010–2019. Lähde: LUKE, ammattikalastus merellä - tilasto, LUKE tilastotietokanta.

Asetuksen taustamuistiossa perustellaan norppakannan rajoittamista myös norpan Perämerellä syömän muikun ja silakan määrillä, ikään kuin viitaten ihmisen ja norpan väliseen saalistkilpailuun näistä kalalajeista. Kuitenkin muikkusaalis Suomen Perämerellä on ollut tuntuva kasvussa koko 2000-luvun, ja vuonna 2019 saatiin LUKE:n saalistilastoinnin ennätysaalis (Kuva 3). Myös Perämeren silakkakanta vaikuttaa olevan hyvällä tasolla.

Saaliit merialueen kaupallisessa kalastuksessa (1 000 kg) muuttujina Kuukausi, ICES-alue, Pyydysryhmä, Laji ja Vuosi

Kuva 3. Ammattikalastuksen muikkusaalis Perämerellä vuosina 1980–2019. Lähde: LUKE, ammattikalastus merellä -tilasto, LUKE tilastotietokanta.

Jari Luukkonen
suojelujohtaja, WWF Suomi

Petteri Tolvanen
ohjelmapäällikkö, WWF Suomi